

Краставиците – основен присъстващ на българската трапеза

Автор(и): проф. д-р Стойка Машева, ИЗК "Марица" Пловдив

Дата: 21.04.2016 Брой: 4/2016

Първичният формообразователен център на краставиците е Индия. Там видът се е култивирал още преди 3000 години. В този регион се намира и най-голямото генетично разнообразие. Предполага се, че краставиците са пренесени в Европа от Александър Македонски. Били са познати и използвани за хранителни и козметични цели в Древния Египет, Гърция и Римската империя. Начало на отглеждането им в оранжерии е въведено от Луи XIV, а в Америка са пренесени по-късно.

Видът се характеризира с голяма пластичност, което е предпоставка за широкото му разпространение по целия свят. Отглежда се както на открито, така и в култивационни съоръжения. Характеризира се с къс вегетационен срок до плододаване и бързо формиране на добиви.

Краставиците са една от основните зеленчукови култури, отглеждани в България. Те съдържат 95% вода, но едновременно с това са богати на калий, натрий, калций, фосфор, ферменти и минерални соли, които

са важни за човешкия организъм. Въпреки ниската си хранителна стойност те присъстват ежедневно на трапезата на българина заради чудесния си вкус и диетични качества.

В света се култивират няколко сорто типа: оранжерийни (дължина на плода над 30 см); салатни (дължина на плода 18–25 см); беталфа тип (12–15 см) и корнишони (5–8 см). Най-голям производител и консуматор на краставици е Китай, следван от Турция, Иран, Русия и САЩ. През 2009 г. произведените краставици са 60,6 млн. тона, прибрани от 2 млн. хектара.

У нас от сезонен зеленчук в близкото минало, днес те се предлагат на пазара целогодишно. Преобладаващите площи, заети с тази култура, са в оранжерийните комплекси. На открито се отглеждат основно корнишони, които захранват преработвателната промишленост, и в малки количества салатни краставици. От произведените през 2014 г. 51 297 т едва 6783 т са корнишони и др. полски краставици, а останалите 44 514 т са оранжерийни. В структурата на оранжерийното производство краставиците заемат второ място с 20–30% от площите. Преобладаващите оранжерийни площи, заети с тази култура, са неотопляеми и в тях годишно се отглеждат по две реколти. През последните години се наблюдава окрупняване на оранжерийния сектор. Наред с малките оранжерии в личните дворове се развиват и по-големи комплекси – строят се нови съоръжения и се реновират стари. Търсят се алтернативни източници за отопление. В резултат в страната нарастват площите на отопляемите оранжерии, в които културите се отглеждат целогодишно и добивите значително нарастват.

Краставиците и корнишоните имат най-голям дял в експорта на оранжерийните зеленчуци. Значително по-малко се изнасят домати, ягоди, гъби и др. Традиционен пазар за нашите зеленчуци и в частност за краставиците е Чехия. Добър пазар имат оранжерийните краставици в Румъния, Латвия, Германия, Гърция. През последните години се увеличава износът на биологично произведените краставици. Те се реализират успешно в Германия и Великобритания.

На-голям вносител на зеленчуци, включително краставици, за България е Турция, следвана от Гърция, Испания, Македония, Холандия и др. Данните от агростатистиката показват, че изнасяме оранжерийна продукция на по-високи цени, а внасяме на по-ниски. С малки изключения салдото е положително, в полза на износа. Внасяме предимно оранжерийни дългоплодни краставици, а в края на лятото и корнишони – оранжерийно и полско производство, за нуждите на преработвателната промишленост. Структурата на износа е подобна. Промените, които претърпя оранжерийният сектор в нашата страна, непрекъснатите колебания в площите и добивите оказаха влияние и върху производството на оранжерийните култури и в частност на краставиците. Голяма част от оранжерииите, които работеха до 1990 г., бяха ликвидирани и производството рязко спадна. По-късно, макар и с много по-бавни темпове, започна възраждането на отрасъла. Започна и строителство на нови комплекси, въвеждат се съвременни технологии за отглеждане.